

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Beliczay-ut 9, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Nyilttérben egy sor közlési díja 50 fillér.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. Sámuel Károly.

KIADÓFIVATAL:

Beliczay-ut 9. számú ház, hova az előfizetési és a hirdetési pénzek küldendők.

Előfizetési díj: Egész évre 8 K. Fél évre 4 K.
Negyed évre 2 K. Egyes szám ára: 20 fillér

Jegyzés.

Atának. És arassanak is. Jót, sokat, adjon a föld szárszoros magot. Nagy, barna gabnaszekerek roskadtan lérjenek a város felé. Magtárak sötétlő, üres, fenekellen gyomra várja is őket. Megtelnek-e? ez most a kérdés. Erre mifelénk azt mondják, tudnak neki adni, nem is egész szük marokkal. És ez legközvetlenebbül nekünk fontos. De nem lehetünk önzők és közönyösök, hogy milyen lesz: a termés az egész országban, a Bácskában, vagy a Küküllő menténél, a Maros völgyénél, hogy milyen lesz az egész országban az élet, a vérkeringés, friss dus, egészséges-e? És hiba, nagy hiba, mindenél szánalmasabb, hogy jelenleg kételemek, sóhajok szállnak a jövő, az aratás vége felé. De nálunk mindig hibának marad: a bizonytalanság, az ingadozás, a remények súlydése, akár emelkedése, amikor a hőmérő ugrálásai elegendők a remények lecsapolására. Mert az égi napfénytől, esőtől válik kérdéscssé, hogy dus, aranypiros szemektől ki van e rakva

a kalász. Pedig az csak erőtlenség: hogy nem vagyunk független teremtlők, mi földműves magyar nép. Hogy boldog játékszere vagyunk esős vibarnak, szélnek, mint a falevél. Hogy nem magunkra támaszkodunk, de egy láthatatlan kézre várunk. Hogy gazdálkodni sem tudunk függetlenül, modernül, ismeretlen erők segítségével . . . mert kezdetlegessék, tanulatlanok, szármalasan primitívek vagyunk, mert azt gondoljuk, hogy a természeti erők uralnak és azok akaratát alázattal, kéz kulcsolással kell kikönyörögnünk (és nem kényszerrel, leleménnyel, emberi hatalommal.

*

Iparhoz, kereskedelemhez: munka acélos kar, szorgalom és egy kevés intelligencia kell. És fel lehet virágoztatni bő cső és napfény nélkül is. Ez az előnye megvan és más ezer előnye. S mégis nálunk Aristoteles kevély, arisztokratikus fölfogásának adott igazat, hogy egy tökéletes államban szemérem és erény nélkül ipart és kereskedést nem lehet üzni. Persze nem is üztek. Végre egy kogyetlen, rendetlen hely-

zetben nemes vágyként csapott fel a jelszó: a honi ipar támogatása. Megalakult a Sorompó, az országos iparvédő liga. Sőt a hazafias felbuzdulás üres zaja hozzánk szarvasiakhoz is elhatolt és nálunk is rendeztek egy kis parázs tüntelést a Sorompó mellett. A Sorompóba belépésre ivekét bocsátottak ki, amelyeken aláírás által akarták föleskeltetni különösen az ifjúságot a honi ipar pártolására. Nos, ha szabad föltenni a kérdést, hányan esküdtek fel és ha voltak fölesküdtők, iparosaink arca fölvidult-e a bekövetkezett forgalom emelkedésére és végül a szarvasi Sorompó beszámolója minő hasonlóságot mutathat az Országos Sorompónak nemrégiben tartott üres beszámolójához? Egyezik!

A városok háztartása.

Az utolsó két évtizedet uraló szellemi és gazdasági evolúció hatalmas lökést adott a városok fejlődésé-

TÁRCA.

Küzdelem.

— Morris Rósenfeld. —

Örök küzdelem az élet,
Fájó, kínzó gyötrelom,
Egyszer öröm, máskor bánat
Üzte játékát velem.

Kancsalul, árván bolyongtam,
Diadal nem biztatott;
Majd bóka, majd harc hevített —
Teltem hitványat és nagyot!

Kikutatni iparkodtam,
Sors-szeszély honnan ered:
Ó, hisz' ez a szeretet volt,
Ez pedig a gyűlölet!

S ahonnan csak fény derengett,
Bezörgettem én legott . . .
Hol a hitért sóvárogtam,
Hol a kétely mardosott.

De szivem sajgó sebére
Lelkem ért soh'sem talál . . .
— Sujt a régi élet álka
S ó — a korai halál . . .!

Szemző István.

Könyvek.

Könyvekről szólva, tulajdonképen ol kellene sírnom ezt a kis sikket. Hanem hát az élet ugyanis elég siratni való szomorúság, próbálkozzunk meg csak egyszer — már csak az ellentét kedvéért is — mosolyogni a könyvek fölött.

Hiszen a köny és mosoly ugyanis atyafiságban vannak, és most is mikor a könyveket akarnám magyarázgatni, ott látom olvasóim arcán a mosolyt, mintha ezt akarnák mondani:

Hogyan, ön akarja nekünk, asszonyoknak, megmagyarázni, mi a köny? Hát nem tudja, hogy mi diplomatikus könyvezők vagyunk? . . . Nekünk a világegyetemi nagy rektora állította ki a diplomát a könyvezés tudományáról.

Persze, most meg rajtam volna a sor mosolyogni! Hajh, de ki tud mosolyogni, mikor női könyvekről van szó?!

Mi férfiak, balga önteltségünkben hat nagyhatalommal áhítjuk magunkat. Milyen szörnyű tévedés! Nincs, csak egy nagyhatalom és ez a női köny!

A történelem Sámsonokat, Góliátokat, Herkuleseket, Botondokat, Toldyakat jegyzett föl, milyen pocsék törpességé áztathatta ezeket is az asszonyi sírás.

Dinamitot, ruboritót, melnitet, s száz meg száz féle robbantó eszközöket talált ki a nyughatatlan emberi elme: mennyire mögötte állnak ezek a pusztító elemek a szeliden patakzó női könyvek! Amikor csak sziklákat robbantanak, de az asszonyi könyvesopp még a legkeményebb férfi szívet is meglágyítja.

Sokat elmélkedtem afelett, vajjon mi esoda titkos varázserő rejlik abban a pár esopp meleg vízben, melyek a női szemekből, a kellő pillanathban kiesordulnak.

A feleletet egy gyógyszerészről tudtam meg, akinek gyakran voltak a feleségével házi szejnái. A családi zivatarnak hovesebb kitérőseinel azonban az asszonyi kék nefe-

nek. A fejlődő ipar, a haladó technika az eleven kereskedelem és a terjedő kultúra folyton növekvő ember tömegeket vonz a városi központokba.

A munka alkalom bővebb kínálkozása és a vidékinél látszólag jövedelmezőbb volta, az érvényesülésre nyíló több kilátás, a szórakozások változatossága, a gyermekek iskoláztatásának könnyüése és más előnyök mind több embert csábítanak a városokba. A sűrű rajokba való beözönlést még növeli, hogy idehajtja az embert az előretörekvés vágya, az ambíció, de ideköti a szárnyaszeget lemondás, a reménytelen csalódás is.

E nagyarányú népesedés előmozdítja a kapitalisztikus fejlődést, amely aztán hatalmas emeltyűje a gazdasági és kulturális haladásnak. Megelevenedik a városi élet, kialakul a modern város, az állam anyagi és szellemi élete működésének a fokusa.

A magába összevont szellemi és anyagi erők fejlődésével egyenletes arányban növekszik a városoknak az állami életben való jelentősége. A városokba raktározódnak az állam erkölcsi anyagi tökéi, itt van az állam anyagi és szellemi életműködésének a színtere, s így idetörelődik az állam kulturális és gazdasági erőmérlegének a súlypontja is.

A jelentőséggel növekszik a közigazgatási feladatok terjedelme is, s a állam e fontos organumai anyagi és szellemi életműködésének irányítása, vezetése tehát napról-napra nagyobb és nagyobb terhet felelőséget ró az illetékes tényezőkre.

Az életviszonylatoknak a város fejlődésével szaporodó sokféle ágazata

és változata, az igények sokoldalúsá növeli a rendelkező, foganatosító és jogalkotó közigazgatás teendőit megnehezíti a közérdekű ügyeket érintő és jogügyleti közigazgatást, komplikálja a pénzügyi adminisztrációt, s mindezekhez még hozzájárul, hogy a partikuláris érdekek képviselőitől az állami magasabb szempontok figyelmen kívül nem hagyhatók, a helyhatósági adminisztrációra a községi és állami érdekek kielégítésénél a kiegyenlítés feladata hárul, s így a közigazgatási szolgálat egyfelől az óvatosságot, a körültekintést, másfelől az érzéseket, éber figyelmet és széles látókört nem nélkülözheti.

A városi közigazgatás célját akkor éri el, rendeltetésének akkor felel meg, hogyha az individuális s képességek kifejtésére módot nyújt, a magángazdasági tevékenységnek tért nyit, a közszükségletet felismeri, a köztevékenységet ehhez szabja, s a partikuláris és egyetemes nemzeti érdekek parallel szolgálatával a város fejlődését előmozdítja.

A közigazgatást azonban erre a nivóra csak a terv szerűség emelheti. Tervszerű működést pedig csakis egy széles látókörrel megalkotott program alapján lehet kifejteni. Az egyenletes haladás, a városi érdekek célirányos előbrevitele s így a városok fejlődésének helyes megalapozása és biztosítása érdekében várospolitikai programot kell tehát alkotni.

Minthogy pedig az újabb közigazgatási feladatok végrehajtása nagy áldozatokkal jár, városaink pedig mai rendezetlen viszonyaik mellett a közönséges adminisztráció terheit is alig

képesek viselni, nem hogy a fejlődéssel járó újabb terhek fedezetével rendelkezzenek, ennél fogva elsősorban oda kell törekedni, hogy a városok háztartása a felébredt közszellem által teremtett igények kielégítésére képessé tétessék.

A várospolitikai program legelőjére tehát a városok háztartásának rendezését kell állítani. Elérkezett az ideje, hogy az illetékes tényezők mindent megtegyenek a kérdés kielégítő megoldás érdekében. Ezzel az állam nemcsak azon magas feladatát fogja teljesíteni, amely a községi háztartás ellenőrzése tekintetében reá hárul, nemcsak azon kötelezettségének fog eleget tenni, amelylyel a városok fejlesztése iránt tartozik, de szolgálni fogja a saját érdekeit is, mert hiszen a polgárok teherviselése és annak arányai állami érdeket érintenek, és az önkormányzati, valamint átruházott állami feladatok teljesítése a városok pénzügyi helyzetének állami szempontból is fontos fejlődésétől függ.

A kivándorlási ügye.

A kivándorlási törvények rendezésében ismét új fejezet nyílt meg az 1909. II. t. c. életbeléptetésével. Az új törvény már alaposan megnehezíti a könnyelmű kivándorlást, a csábítást s a kivándorlókat intenzívebben védi. Erre szükség is volt.

A kivándorlás ügye ma már ott áll Amerikában, hogy aki a fengerentúltra vitorlázik, el lehet készülni arra hogy az utazásra elköltött pénzcsekkéje dacára partra nem szállhat, hanem

lejts szemeiből meg eredt a záporosó és a férj — be volt hűtve — meg volt hunyászokodva. Az én gyógyszerészem igen restelte a dolgot és egyszer aztán meg is emberelte magát. A legközelebbi családi égháború alkalmával ugyanis, mikor ama bizonyos eső permetezni kezdett, a férj maró hidegséggel nevetett az asszony szeme közé: „Eh mit asszonyom, hagyjuk ezt a könyezést.” Analizáltam már az ön könyeit és nem találtam azonban egyebet, mint rész sósavat és egy rész klórsavat, a többi csak víz!

Bezzeg nagyobb respektusa volt a női könyvek felől Shakespeare apónak, aki tartotta, hogyha a föld teherbe esnék, a női könyektől, bizonyára krokodilusokat szülné.

Alig tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a nagy britt költő ezeket a súlytó szavakat egy nagyobb szabású perpatvar után írta.

Mert valljuk meg sokszor mi is igazságtalanok vagyunk a női könyvek iránt, „Hát nem szép-e például az asszonyi könyv, mikor teljes amesziát ad és a szivárványhoz hasonlóan elárasztva a szerelet napjától — a házi harc vízőzöne után a békét hirdeti? És van-e valami szebb, szentebb felségesebb, mint a szerelmes szűz szemé-

ben a titkos könyű, melyben egész lelke visszatükröződik, miként a reggeli nap a rózsabimbó harmatában?

Egy szellemes svéd író azt mondja a könyvről, hogy ez a szív nyelve, melynek van gramatikája és etimológiája. Van multja, régmultja, mert vannak könyvek, melyeket a mult és régmult idők emlékei sajtólnak ki szemeinkből. Van jövője, mert a remény is könyveket csal ki.

De még abban is hasonlít a könyv a nyelvhez, mert az asszony mind a kettővel jól tud bánni.

A nyelv ellen azonban csak védelmezheti magát a teremtés ura, de már a könyv ellen nincs orvosság.

A könyv a nyelvnek magasabb fokú kérése. A mi a nyelvnek gyakran a legnagyobb erőfeszítés mellett sem sikerül, azt a könyv könnyen elérheti. A könyv ultima ráció. Ha a nyelv az elokvencia minden tudományával nem képes egy báli toilletet, egy szép csipke, drága ékszer megszerzésére elegendően hatni: akkor a könyv lép föl, mint nagy hatalmasság és a kedves férj — a költségek viselésében elmarasztaltatik.

Mert hiába, azt tartja a példaszó: Ha az asszonyok sírnak, meg is nyírnak.

Egyébiránt a példabeszéd is nagyon mostohán bánik el a női könyvekkel. Azt mondja többek között: asszonynak könyve — gonoszságának fűszere. Sirás — asszonyi fogás.

Sőt Balzac szerint már csak azért is óvakodnunk kell a nőknek ellentmondani, mert különben könyvekre fakadnak már pedig ha egyszer az asszony könnyeinek vízműve megindul még egy Herkulest is belefojtana.

De csak most kapom rajta magamat, hogy csakis a női könyvekről szólok, pedig a könyvek ugyancsak nagy szerepet játszanak mindnyájunk életében.

Amily sokféle az emberek érzései, ép oly sokféle a könyv forrásai is. Könnyen vagy nehezen, sokat vagy keveset sírni — individuális dolog. Vannak emberek, akik a legcsekélyebb dolog felett megindulnak és alig fogta el a szivüket a garázda fájdalom kiesordul szemeikből a könyv. Igen szellemesen jegyzik meg ezekről az írók, alig hogy

kényszer ulján lerongyosodva, éhezve, nyomorultán kénytelen visszajönni hazájába.

Elszomorító dolog az, hogy Amerikában a munkaviszonyok semmivel se jobbak az idén mint volt tavaly s mégis az Egyesült-Államokba való bevándorlás hétről-hétre veszedelmesebb arányokat ölt.

Az pedig természetes, hogy minden a munkaalkalom csekély és a munkáskéz sokszor kénytelen tétlenül kulcsolódni össze, akkor a benszülött amerikai munkás gyűlölettel és irigységgel fogadja azokat a bevándorlókat, akikről a kenyerét félti.

Amerikában az idegen gyűlölet talán sohase volt annyira elfajulva, mint most. Maga a törvényhozás a bevándorlási törvények szigorításán dolgozik, hogy lehetőleg megakadályozzák az Egyesült-Államokba való beözönlést. Lesújtó a bevándorlókra az is, hogy kilátásba van helyezve egy új törvény létesítése, mely a külföldinek megtiltja az ingatlan szerzését. Bradley állami szenátor pedig azt akarja keresztül vinni, hogy a munkaadó az összes munkások 10 százaléknál több idegent nem alkalmazhat.

A magyarok helyzetét az is kétértelművé teszi Amerikában, hogy a hatóságok egyre zaklatják és üldözik őket. Számtalanszor előfordul az is hogy a békeiró jó pénzért minden ok nélkül szívesen megrendszabályozza a magyart. A szegény ember hiába pörösködik, a törvény neki soha igazat nem ad. Szóval, az Egyesült-Államokban a helyzet a magyar munkásra nézve mindig rosszabb.

Mindezeket tudva, feltűnő, hogy

az Amerikába való kivándorlás még egyre tart, sőt ebben az évben még fokozódott. Januárban 20,848, februárban 18,687, márciusban 13,997, áprilisban 7325, májusban 5695 és júniusban 6000-re tehető azok száma, akik az újvilágba vándoroltak. Tehát egy fél év alatt csupán Amerikába 71,953 munkás vándorolt ki. Ezenkívül havonként hét-nyolcszázra tehető azok száma, akik európai államokba utaznak el, hogy hazát cseréljenek, esetleg időhöz kötött utevéllel szerencsét próbáljanak. Ilyenek legtöbben Romániába és Németországba utaznak.

Sajnos, a kivándorlás évtizedes bajait semmiféle törvény meg nem szünteti! Béke és nyugalom kellene az országunk, hogy minden vonalon megindulhasson az intenzív munka. A mezőgazdaság foglalkoztató képessége is igen nagy fokban fejleszthető még kivált ha a gazdának nem kell rettegnie a cserbenhagyástól s nyugodtan támaszkodhatik a kézi erőre.

A villanyvilágítás kérdéséhez.

Városunk erre hivatott vezető férfiai dilemma elé voltak állítva, vajjon saját telepét rendezzenek-e be, vagy pedig az áramot Mezőtur város telepétől készen vegyék. Ugy látszik a hajlandóság az utóbbira van meg inkább. Városunk nagyrabecsült mérnökével folytatott beszélgetésünkből és a helyi viszonyok mérlegeléséből tényleg ki is tűnik, hogy egy nagyobb telepére a város okvetlenül ráfizetne.

Gyáriparunk nincs, a kisipar tulajdonrészt gépek alkalmazása nélkül dolgozik. Maradna pusztán a közvilá-

gítás és a magánvilágítás. Az első, vagyis az utcák és hivatalok világítása, ha tényleg megfelelő világítást óhajtunk, tetemes fogyasztást adna. A magánvilágítás ingadozó fogyasztásából is meglehetően állapítani egy évi átlagot. Ha most az összfogyasztást vesszük alapul, amely körülbelül 30000 KW.-nak felel meg jelenleg és hozzávesszük a 10-15 év alatt várható fogyasztás emelkedést, meg van a kiindulás a telep méretezésére.

Mindenesetre legnehezebb arra a kérdésre megfelelni, mennyire kedvelik meg a lakosok ez idő alatt a villanyvilágítást, vagyis minő a várható fogyasztás emelkedése.

Gőzgépek alkalmazásával azonban ez a kérdés sokat veszít fontosságából azért, mert a gőzgépet nagy teljesítményre méretezhetjük és ha egész teljesítményét nem is használjuk ki egyelőre, a gőzgép nem fog rosszabb hatásfokkal dolgozni. Ez másképp azt jelenti, hogy ha a gép pl. 300 lóerős és én csak 200 lóerőt használok fel, az egy lóerőre eső szénfogyasztás közel ugyanannyi, mintha 300 lóerőt használnék fel. A gőzgép amortizációja természetesen magasabb, ha a gép túl van méretezve, de ez másképp nem megy. Ha idővel újabb gőzgépet kellene beállítani, ez még drágább volna. Elektromos gépeket a jelenlegi fogyasztásnak megfelelő egységben kellene felállítani, a fogyasztás növelésével pedig pótolni ujjakkal. A napi fogyasztás ingadozásainak megfelelően még egy akkumulátor telep veendő a centráléhoz. Mindenestre akad oly méretű berendezés, mely a helyi szükségletet gazdaságosan látja el villamos energiával. És az ily önálló berendezésnek előnyei szembeszökők.

Nem függenénk egy szomszéd város centráléjától, elesne a drága távvezeték, nem kellene megfizetni az abban fellépő áram veszteségeket, nem kellene transzformátorokat felállítani, mert a megfelelő feszültségű és intenzitású áramot termelnénk, végül mi magunk adhatnánk az áramot a szomszéd községeknek. Természetesen az áramot készen venni bizonyos kényellemmel jár; nincs felelősség, nem lehet ráfizetni, de drágán megfizetni természetesen kell.

És még valami, amit szintén tekintetbe kellene venni. Ha ugyanis a városnak saját centráléja van, mely olcsó áramot képes szolgáltatni, igen könnyen jöhet ide egy nagy fogyasztó, gyár alakulhat, mint már többször hírlett és ennek újból további előnyeit láthatná a város.

A dolog még nincs lezárva és ehetséges, hogy a sajátcentrálé terve

megfogamzott keblükben az érzelem, máris bírja a köny a keresztvizét.

De soknál a fájdalomnak mélyen kell a szívbe behatni, mielőtt szemekből csak egy könny is gördülne. És ezen szenvednek legtöbbit.

E fátum persze legkevésbé esik meg az asszonyokon. Az asszony minden érzelme nyilvánításánál a meleg vízhez folyamodik. És az a baj, hogy nem tekintí gyógysernek, melyet csöppenként kell használni, hanem mindjárt az özönvízzel áll elő.

De hát nem is csoda. Az asszonyok a felhőkben szeretnek lebegni. A felhőkben eső támad. Szerencsére az özönvíz hamar eltakarodik és megjelenik a béke olajága. Szóval az asszonyok a legügyesebb tűzoltók mert legtalálékonyabbak a víz felfedezésében,

Nálunk a sirás nem fájdalom, de néha élvezet.

Egy fiatal férfi könnyezve találja otthon kis feleségét. Persze, elrémül.

— Mi lett, édesem?

Két kövér könyesepp a felelet.

— Ki bántott galambom?

Ujabb árvíz. A férfi kétségbe van esve, öngyilkosságra gondol.

— Hát szólj, lelkem, mit akarsz?

A nő rá néz, mosolyog és így szól:

— Csak sirni akarok!

Sajátságos, hogy mindnyájan sirva lépünk a világba és könyek között válunk meg az élettől.

Egy keleti példaszó arra tanít, hogy mikor világra jövünk, mi sirunk és környezetünk nevet, iparkodjunk tehát úgy élni, hogy mikor a halál révében akarunk kikötni, mi nevéssünk és környezetünk sirjon.

idővel simpatikusabbnak fog fellünni a város előjárósága előtt. A város közönségének jelszava: „Co je moje, to je moje“ (A mi a mienk, az a mienk.)

Székely Mihály.

Hírek.

Az újonnan alakult Sztacról.

A szarvasi gimnázium ifjúsága még az intézet falain belül számtalanszor bebizonyította sportbeli kiválóságát. A torna és atletika minden ágában voltak oly erők, akik feltűnő képességeiket, akár egyenként, akár csoportosan országos forumok előtt dicséretesen mutatták be. Ilyen körülmények között nehéz megmagyarázni, hogy a sport iránti érdeklődés vagy megcsappant, vagy teljesen megszűnt, amint az intézet falai az illetők mögött bezárultak. Legfőbb oka ennek bizonyára az, mert nem lettek itt egyesületet, mely őket kebelébe fogadta volna. Hiányzott egy egyesület, mely tagjainak módot nyújtott volna a testedzésnek sportszerű üzésére. Pedig az ifjúság az iskolából kijutva legnagyobb részében ülő foglalkozást folytat, szükségese volna tehát az eszközökre, melyek a szabad mozgást bizonyos kényelem mellett megengedik. Ezeket az eszközöket csak egy egyesület nyújthatja, s ilyennek a szervezése ez ideig nem sikerült. Régebbi kísérletek vezetése hiányában nem találtak folytatásra. Míg legutóbb e tekintetben reményekre jogosító változás állott be a Szarvasi Torna és Athletikai Club megalakulásával. A vezetőség az egyesületnek tekintélyt kölcsönöz, tagjai pedig működésükkel a sport terén szereznek neki nevet. A már most is kiváló sporteredményeket ígérő tagokon kívül számol az egyesület olyanokat is, akik kétkedve sportra természetükben másban és nem a szabadban való mozgásban kerestek szórakozást. Talán sikerül meggyőzni őket is, hogy a sport nem cél, hanem eszköz: eszköze a testfejlesztésnek. S ha erről meggyőződtek, többé egy tag sem fogja magát az egyesület mellőzött részének tartani, hanem megragad minden alkalmat, hogy saját egészsége érdekében minél intensívebb működést fejtsen ki.

A sportnak azonban társadalmi szempontból is van jelentősége, különösen az olyan egyesületszegény községben, mint a mienk. A klubban különböző foglalkozású emberek találkoznak a legnagyobb fesztelenségben, a gyakori találkozás az intensívebb érintkezést hozza magával és a közös cél,

melyre egyetértően törekednek, még jobban összehozza a tagokat. A kik pedig a klubban megismerték és megbecsülték egymást, azok kint az életben sem lesznek egymás ellenségei. Ilyenformán a club társadalmi tényezővé alakul ki. Részünkről kívánjuk, hogy működése megkezdéséhez a miniszterium is mielőbb megadja a szankciót alapszabályai jóváhagyásával és dicséretes törekvései mielőbb valóra váljanak.

— **Kitüntetett tanító.** A vármegyei közművelődési alaphól a magyar nyelv sikeres tanításáért, bázafias szellem felkeltése s ápolása körül kifejtett buzgó tevékenységeért Szlovák Pál szarvasi községi tanító 200 koronával lett megjutalmazva.

— **Halálozás.** A Schlesinger és Polakovits cég főnöke Polakovits Mátyás Budapesten jul. 16-án elhunyt.

— **Lelkészszerzés.** Bakator József, szarvasi születésű kispap, e hó 11-én tartotta meg a szarvasi római katolikus templomban első miséjét, nagyszámu közönség jelenlétében.

— **Névváltoztatás.** Hipsi János szarvasi lakos nevét, belügyministeri engedéllyel Hajlóra változtatta.

— **A Szarvason időző tanuló ifjúság** f. hó 31-én rendezik szokásos szünidei nyári lánemulatságukat az Erzsébet ligetben Fejér Imre és Haviár Dani díszelnöksége alatt. A tiszta jövedelmet a tanuló segély egylet javára fordítják. Rossz idő esetén az Árpád szállóban tartják mulatságukat. A védnökök sorában ott látjuk társadalmunk oszlopos tagjait.

— **Bucszuszó.** Szarvasról Mezösurra történt áthelyezésem alkalmával sem én, sem családom az idő rövidsége miatt összes k. ismerőseinktől személyesen nem bucsuzhattunk el, miért is ez uton teszünk ezen kötelességünknek eleget. G o m b o s Izidor és családja.

A 101. gyalogezred áthelyezése. A 101-ik gyalogezred három zászlóalja jelenleg Bécsben állomásozik s csak egy zászlóalj van állandóan Csabán. Az ezredet mint értesülünk Bécsből Trebinyébe és Bródba helyezik át, de nincs kizárva hogy Nagyvárad lesz új állomásuk. A 3-ik zászlóalj is el lesz helyezve Csabáról, helyette más zászlóalj kerül le Bécsből hozzánk.

— **Bán Zoltán ügye.** Megirtuk, hogy Bán Zoltán szarvasi községi iktató sikkasztásából kifolyólag az alispán az anyagi felelősséget is kimondotta Salacz József és Jeszenszky Frigyes községi jegyzőkre. A fegyelmi

választmány azonban az alispáni határozatot megváltoztatta és a két jegyzőt az anyagi felelősség terhe alól felmentette. Szarvas község képviselőtestületi közgyűlésén 16 szavazattal 7 ellenében elhatározta, hogy a felmentő ítéletet megfelelőbezi.

— **Gazdasági munkástartalék.** Békés-Csabáról értesítenek, hogy Békés-Csaba nagyközség gazdasági munkásközvetítőjénél 300 olyan mezei munkás keres aratást, eséplést, vagy más egyéb mezei munkát, aki hajlandó hőrmozgalom esetén is azonnal munkába állani. Bővebb felvilágosítást a „Községi Munkáshon“ intézője Christián György intéző ad Békés-Csabán.

— **Tapasztalatlan ember.** Kovács Mihály itteni krakkói lakos nagyfoku tapasztalatlanságát árult el a'kor, amidőn megfelledekezett arról, hogy az „istení nedű“ bizonyos határig szolgál az embernek élvezetül, mert folyó hó 11-én küssé többet talált bevenni a jóból és az ital erősen a iejébe szállván a piacztéren menel az ott időző emberekbe belekötött, Jokedve annyira elragadta, hogy az őt figyelmeztető rendőrt is gorombán megtámadta, amidőn az figyelmeztette, hogy a „mértőket“ eltévostotte, tehát saját érdekében helyesebben tesz, ha szép esendesen haza megy és otthon kialussza magát. Most aztán majd a járási főszolgabíró fogja neki megmagyarázni azt, a mit a figyelmeztető rendőrtől nem fogadott el.

A tekintetes Vármegye.

× **A közigazgatási bizottság ülése.** Békésvármegye közigazgatási bizottsága Döry Pál főispán elnöklété alatt 12-én tartotta meg havi közgyűlését.

× **Meptámadott pénzügyigazgató.** Egyik gyulai lap hosszabb cikkben támadást intézett Roediger Gyula pénzügyigazgató ellen, aki a lap állítása szerint sem az ügyteleknek, sem a meghatalmazással bíró ügyvédeknek nem engedte meg az aktákba való betekintést. Dr. Martos József gyulai ügyvéd ezt levélben is bejelentette a főispánnak. A közigazgatási bizottság a napokban tárgyalta a pa aszt és Roediger Gyula fölvilágosítása után a panaszuk nem adott helyet.

× **Felfüggesztett rendőrfőbiztos.** Hrabovszky Pál békéscsabai rendőrfőbiztos hivatalos állásától való felfüggesztését a közigazgatási bizottság jóváhagyta.

× **Dorgálásra ítélt ülnök.** Békésvármegye fegyelmi választmánya

Döry Pál főispán elnöksége alatt tegnap délután a megyeház kistermében ülést tartott, melyen Kocizky István dr. békéscsabai árvaszéki ülnök fegyelmi ügyét intézték el. A választmány dr. Kocizky Istvánt, mert egy ügyben a közigazgatási bizottság rendeletének eleget tenni vonakodott, tekintettel arra, hogy anyagi kár fel nem merült, doroglásra ítélte.

Kiváló modern versírók.

Az utca fia vagyok. . . *)

*Ködhálóban a búz-ke kapoták,
Évoé első teli alkonyat!
Vacogna rovom az utcák sorát
És összehúzom a kabátomat
Az utca-lámpa világít nekem,
Ha jönnek ködök, hidegek, fagyok
Az utca az én menedékhelyem
— Az utca fia vagyok.*

*Mezéláb jártam rajta egykoron,
Már akkor szerelmes voltam bele,
Ő volt az anyám és a rokonom
— Őh ja, hogy úgy volt — a lellem fele.
S ha mindenké meggyűgött, megszegett,
Ő a keblére lágyan fogadott,
Áldom az utcát, ezt a szent helyet,
— Az utca fia vagyok.*

*Kint értek már záporok, viharok,
Csillagfényes, meg borús éjszakák.
Az utca esőkölt, vigasztalultott
Ita megbán'ottak a gyűös szobák.
Az utca mindenkit becsül, szeret,
Koldust, beteget, bennit és valcot,
Velünk szenved, sir és velünk nevet.
— Az utca fia vagyok.*

*Az üldözött hozzája menekül
S nem fitymálja a tótok bocskorát.
Az utcán Krisztus isten-lelke ül:
Mert ingalmas, mert jó, mert megbecsájt,
Csavargó, kőzsa, eb, or, vagy paraszt,
Ha hínlón vágtat, ha úgy meggy gyalog,
Egyiket úgy becézi, mint amaszt
— Az utca fia vagyok.*

*Az élet az utcára kergetett
Olyan korán, olyan nagyon korán
Maho'nap öreg, ősz ember leszek,
S az utca lesz még mindig a szobám
S egyszer, — ki tudja — megszédül
(fejem:*

*Az utca-kövezetre roskadok
S azt mondják, ha lehunyom két szemem:
— Az utca fia halott!*

Király voltam . . .

Király voltam s lehullt a koronám!

*Ó, nincs többé virágzó rózsafám,
A koronám a porban összezúzva*

*A rózsafám sonyadtan, megfakulva,
Nem virít a nap hideg sugarán.*

Király voltam, lehullt a koronám.

*Ne szánjalok azért meg, ó, ne még.
Van még e földön király-lány elég,
Ki koronát rejt díszest. ragyogót
Hogy éltsen vele egy álmodót,
Es úgy merenőjén fájdalom duián.*

Király voltam, lehullt a koronám.

*) Peterdi Andor. Őt nevezik a magyar Gorkijnak. A proletárság költője. Vérteli lyrikus, aki megkapó hangon ad kifejezést az örökké tartó szenvedésnek, a proletár sorsnak. Hangja erősen lüktető, lázadó, mindenekfelett mindig igaz, őszinte. A mélységből ez. újabb versköltete Stolzer Jenő rajzaival megjelent a műszaki irodalmi és nyomdai részv. társaságnál.

Sport.

A Sztac házi mérkőzése.

A szarvasi torna és atlétikai club tagjai a különböző napokon a „Sport” különböző ágaiban az erők mérlegelése és osztályozása végett maguk közt házi versenyt folytattak le, amely ugyan nem állapítja meg még az elsőséget, de legalább is enged következtetni arra, hogy kinek van a legtöbb kiállása jelenlegi kvalitásai alapján az elsőség elnyerésére és ki képviselheti a clubot esetleg egy máshol rendezendő nagyobb szabású sportversenyen. A mérkőzésben a club tagjainak számához képest aránylag elegenden vettek részt. Az eredmény, mely csak circa van megállapítva a következő:

Magasugrás: Haviár Dani (165.) Hagger Gusztáv (150.)

He'lyből m.-ugrás. Haviár Gyula (125.) Sámuel Andor (125.)

Távolugrás: Hagger Gusztáv (5-85.) Haviár Gyula és Bottka József.

Hármasugrás: Haviár Gyula (10 m.) és Kemény Vilmos.

He'lyből ugrás: Bottka József (2-82) és Kemény Vilmos.

100 yardos síkfutás: Sámuel Andor, Haviár Gyula, Bottka József.

100 méteres síkfutás: Sámuel Andor, Haviár Gyula, Bottka József.

Gátfutás: Haviár Dani, Bottka József, Haviár Gyula.

Súlydobás: Oláh Miklós (10.25) Grünwald Árpád (10 m. 27 cm.)

Svédgerelyvetés: Oláh Miklós (39-50) Haviár Gyula (38 m.)

Negyed angol mérföldes síkf.: Kemény Vilmos.

Golyógurítás: Haviár Dani (60 m.) record.

Magyar gerely: Oláh Miklós (31 m.)

Nyílt-tér.

Van szerencsém távozásom alkalmából Szarvas nagyérdemű műpártoló közönségének köszönetemet nyilvánítani azért az érdeklődésért és pártfogásért, melyben mozgó színházamat részesítették. Egyben jelentem, hogy bucsu előadásul ma este tiszta színes képeket mutattak be.

Vagyok mély tisztelettel:

Vinkler, mozgó színház tulajdonos.

Szerkesztői üzenetek.

M. Gy. Nagyon szép versét a jövő számnak szántuk. Már mennénk, de nem tudjuk még merre. Sok üdv.

K. D. Szentés. Küldje be a tőlünk származó és leközölt cikket, talán már megszerezte a lappéldányt.

S. L. Bpest Uram! Önt régóta várjuk, miért a halasztás. Mindnyájunktól üdv.

8682 - 909. P. sz.

Hirdetmény.

A gyulai kir. törvényszék az 1874. év XXXV. t.-c. 15 §-ának rendelkezéséhez képest közhírré teszi, hogy dr. Haviár Gyula szarvasi kir. közjegyző hivatali működését 1909. évi június hó 26 (huszonhatodik) napján megkezdte.

Királyi törvényszék,

Gyula, 1909. július hó 3.

KURTZ,
h-elnök.

Dr. SZALKER,
jegyző

Megnyilt a körös fürdő.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy a mélyen tisztelt közönség kényelmére az uszodát átalakítva megnyitottam, s abban reggel 4 órától este 10 óráig mindég férfiak fürödhetnek, míg a hölgyek egész délután fürödhetnek a főgymnasiunai uszodában. A nyár-folyamán most jött be már 3-szor az élő víz, s így a fürdő közönség szép friss vizet talál. Miért is számos látogatásért esedezve vagyok alázatos tisztelettel

Konrad János.

Ha a szép cipőt szereti,
Szücsnél azt beszerezheti!

Ma már minden uri ember tudja, hol készülnek Szarvason a legfinomabb amerikai cipők! Tudják, hogy csakis **Szücs József** cipész mester szakavatott keze alól kerülnek ki azok: mert

Finom és tartós cipője lesz
De csak, ha **Szücsnél** vesz.

Viselése pehely könnyű,
A szabása mindig korhű.

— **A legnagyobb kitüntetésben.**

„Arany érem“-mel részesült néhány nap előtt a német droguisták egyesületének 1909 évi kiállításán a Fritz Schultz r. t. Egeri, csehországi gyár, az ő kiváló minőségű Globus fénymáz kivonatáért, Polo fémtisztító szerezéért, Globin, Globeline, Brillians fényesítő-keményítőért, Globus rozsdá eltávolítóért, szalmakalap tisztítóért és más egyéb készítményei révén. Ujabb jele ez a kitüntetés annak, hogy ezek a készítmények valóban elsőrendűek és jóság tekintetében páratlanok. E cég már sok kitüntetésben részesült. Arany éremmel a párisi 1900 világiállításán, Grand Prix St. L uisi 1904. világiállításán, arany államérem Nürnberg 1906. Milló háziasszony használja évek óta a Globus gyártmányokat, melyek védjegye a Globus vörös keresztsávbán a Fritz Schultz jun. A. G. c. mmel. Tessék jóságáról meggyőződni.

Hirdetmény.

Az 1909. évi hadmentességi díj kivetési lajstrom folyó évi július hó 19-ik napjától július hó 27-ik napjáig terjedő 8 napon át a katona ügyosztályt vezető jegyző irodájában közszemlére lesz kitéve, hol azt a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti.

Erről az 1888. évi 44. tcikk 16. §-a értelmében azon figyelmeztetéssel értesítetnek a hadmentességi díjkötelezettek, hogy netáni tetszólamlásaikat és pedig;

a) azok, kik hadmentességi díjjal már a múlt évben megváltak róva a lajstrom kitételének napját;

b) azok pedig, kik hadmentességi díjjal a folyó évben első ízben rovatlak meg, tartozásuknak a hadjékönyvecskebe történt bejegyzést követő 15 nap alatt a gyulai m. kir. Pénzügyigazgatóságához benyújthatják.

Szarvason, 1909. évi július hó 16-án.

Az előjáróság nevében:

Kollár Lajos, Szebegyinszky,
főjegyző. h. bíró.

Fizesünk elő a „Szarvas és Vidéke“ hetilapra, mely olcsó áránál fogva gazdag terjedelemmel jelenik meg.

Felhívás.

Felhívunk mindazon 101-ik gyalogezredhez tartozó tartalékosok, és póttartalékosok, kiknek saját kerékpárjuk van és esetleges mozgósítás esetén saját kerékpárjaikkal tényleges szolgálatra bevonulni hajlandók lennének, abbéli szándékukat a katona ügyosztálynál legkésőbb folyó évi július hó 20-ig a hivatalos órák alatt jelentsék be.

Szarvason, 1909. július 13-án.

Mold Béla
h. jegyző.

Legujabb!!

Dralle-féle Narcisse Illusion kapható

Litauszky Pál,
fodrásznál,
az Árpád-szállóban.

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1909. május 1-től. —

Mezőtúr	ind. é.	2 29 n.	12 15 n.	5 40
Szarvas	érk. "	3 15 "	1 03 é.	6 28
	ind. "	8 27 "	1 27 "	6 38
Kisszénás	érk. "	4 14 "	2 12 "	7 25
Orosháza	érk. "	5 35 "	3 26 "	8 40
Mezőhegyes	érk. n.	7 55 "	5 40 "	—
Mezőhegyes	ind.	—	9 18	—
Orosháza	ind. é.	5 55 "	11 17 "	6 07
Kisszénás	érk. n.	7 18 "	12 29 "	7 16
Szarvas	érk. "	8 24 "	1 26 "	8 13
	ind. "	8 44 "	1 44 "	8 23
Mezőtúr	érk. "	9 30 "	2 30 "	9 10

A nappali idő reggeli 6 órától esti 5 óra 59 percig terjed. A számjegyek előtt levő betűk é. = éjjelt, n. = nappalt jelent.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz a
„Szarvas és Vidéke“ kiadóhivatala.

A NAP

48-as eszmény és a magyar nemzet törekvések leghivebb, legtüzesebb szószólója.

A magyar ujságírás sz. n. z. a. c. i. o. i.
A magyar közönség legkedveltebb lapjai
Tessék mutatós számot kérni!

Magyarország legkitünőbb 2 lapja
A NAPUSÁG VALLALAT LAPJA

A NAP

A NAP ujságvállalat esti lapja.

A Nap előfizetési ára:

Egész évre	— — —	16 K. — f
Félévre	— — —	8 K. — f
Negyedévre	— — —	4 K. — f
Egy hónapra	— — —	1 K. 40 f

Egyes szám mindenütt 2 krajcár.

FIDIBUSZ

A NAP ujságvállalat élelappja.

A F. dibusz előfizetési ára:

Egész évre	— — —	6 K. — f
Félévre	— — —	3 K. — f
Negyedévre	— — —	1 K. 50 f
Egy hónapra	— — —	K. 50 f

Egyes szám mindenütt 5 krajcár.

A ki a „Fidibuszra“
legalább egy félévre
előfizet, ingyen kapja
az 1908. évre szóló díszes „FIDIBUSZ-
NAPTÁRT“-t.

Szobadisz festéseket
saját rajzaikkal elő-
állítok.

ÉRTESÍTÉS.

Legmodernebb és leg-
ujabb sablonokkal vál-
talok a legegyszerűbb
munkát.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Jókai Mór utca 139-ik h.-szám alatt, Engel Izidor ur saját házában szobafestő- és mázoló műhelyt nyitottam

A mai modern kornak megfelelő szoba-, dísz-, templomfestést, mázolóást, aranyozást, továbbá selymekre, mindenféle előrajzolást és festést elvállalok, ugyisintén ruha- és más egyéb himzésekre előrajzokat készítek. Arra töreksem, hogy a nagyérdemű közönséget munkáimmal mindenféle tekintetben kielégítek. Szives pártfogását kérve a nagyérdemű közönségnek

maradtam kiváló tisztelettel

Ugyanitt egy tanuló
is felvétetik.

Weisz Sámuel

szobafestő, mázoló és aranyozó.

Olcsó és megbízható
kiszolgálás.

Értesítés!

Amerikai, Diana, Margit, Ibolya, Ideál és tej-erém kapható **Litauzsky Pál** fodrásznál, ahol ezen kívül minden pipere és toaletti cikkek nagy raktára van, u. m.: legújabb francia, angol, német és honi gyártmányú illatszeres, szappanok, hölgy porok, fogápolási cikkek, szivacsok, hajfestékek, fésűk, kefék, hajszontok, köröm ápolási cikkek stb. Még az itt felnem sorolt cikkek is szintén raktáron tartok.

Kiváló tisztelettel:

Litauzsky Pál,

fodrász terme pipere és toaletti raktára.

B. SZARVAS.

Ugyanott egy jó fiu tanoncúl felvétetik.

3-3

MÁLNA és CITROM
szörpöt valamint
Kristály vizet
jótányosan árúsít
ZÜSZ SÁNDOR
szodavizgyáros.

Ezelőtt ha valaki elrontotta gyomrát elvesztette étvágyát, vagy székszorulásban szenvedett s ebből kifolyólag gyomorégése gyomorajdalma vagy fejfájása támadt, vagy nagyon elhízott, kénytelen volt az undorító ízű keveréket pilulákat, teákat vagy keserűvizet használni, melyeket igen gyakran gyomra nem tűrt meg s azokat ki is hányta.

Most szükségtelen magát sauyargatni mert az

INDA-CUKORKA

ze a legkellemesebb, hatása pedig minden eddig létező hashajtó és gyomorjavító készítményenél sokkal jobb. Nem csak felnőttek, de a gyermekek is igen szívesen beveszik s még csecsemőknek is adható. Ha éves előtt megesszik 1 vagy 2 darabka Inda-cukrot, akkor bármily erős székrekedése is van, azt görcsök és erőlködési fájdalmak előidezése nélkül 1 vagy 2 óra alatt megszünteti. Ha pedig éves után bevesz 1 darabka Inda-cukrot, akkor gyomra kitűnően fog emészteni s étvágya hatalmasan fog gyarapodni és székszorulása sohasem lesz. Ha gyomorégést, savanyu felbőgést érez, 1 darabka Inda-cukor azonnal megszünteti azt. Azok, kik túlságosan elhíztak és kareszubbak akarnak lenni, egy bizonyos ideig használják rendszeresen az Inda-cukorkát s rövid idő alatt tapasztalni fogják annak kitűnő hatását. Szóval az Inda-cukor a legjobb gyomorszabályozó. Minthogy pedig egészségünk alapját a gyomor rendes működése képezi, mert az veszi fel a táplálkozásra szánt ételeket italokat s azokat megemésztyve, vér alakjában a testbe juttatja, azért használjunk állandóan Inda-cukorkát s akkor gyomrunk mindig rendben lesz

Kapható mindenütt!

Ára 1 tükresnek (10 darab) 40 fillér.

Készíti: **Balázsovich Sándor**

sepsiszentgyörgyi Korona gyógyszerháza és székelyföldi gyógytermékeket feldolgozó szak-aboratóriuma, Sepsiszentgyörgy

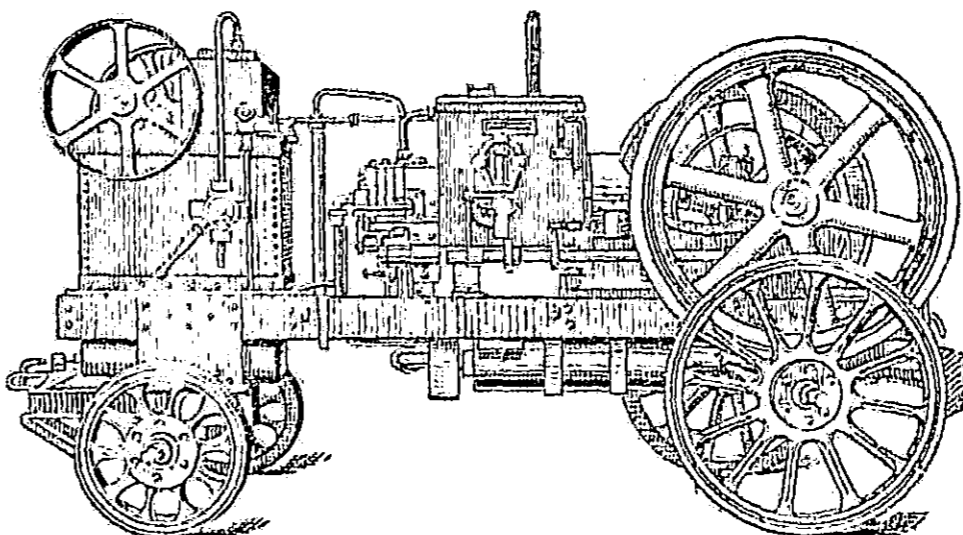
Középponti raktár. 10-10

Budapest, VIII., József-utca 35-37

Eladó ház.

Kényes útca 115 számú ház eladó. Értekezhetni lehet **MICSINAY PÁL** tulajdonosnál.

Eredeti „Otto” benzín-lokomobilok

Saját műhely
IX. Mester-utca 81 sz.

Saját műhely
IX. Mester-utca 31 sz.

benzín-, petrólin-, világítógáz-, földgáz- és szivógázmotorokat.
1-1500 lóerőig gyárt

21-26 elismert elsőrangú, versenynélküli kivitelben csakis
LANGEN és WOLF Motorgyár, Budapest VI. Váci-körút 59.

„ÁRPÁD SZÁLLODA” kerthelyiség megnyitása.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek b. tudomására adni, hogy a díszes és kellemes kerthelyiséget megnyitottam,

naponta friss fagyalt jeges kávé,

különböző hűtő italok pontos kiszolgálás.

A n. é. közönség becses pártfogását kéri:

Renglovich, szállodás

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rösták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytemes aczél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

